

Pěstování rostlin a péče o krajinu spolu souvisí

MEZIPLODINY A ROZDĚLENÍ BLOKŮ

Pěstováním rostlin se v Bemagru zabývá buňka zvaná Rostlinka. Má na starosti 470 ha orné půdy rozdělených do 42 bloků s průměrnou výměrou 11 ha, které jsou roztroušeny v kopcovitě, nepřilíhly hustě osídlené krajině, kde v zemědělské činnosti všeobecně už začíná dominovat spíše pastevní chov dobytka. Travní porosty jsou převažující kulturou i v Bemagru a tvoří je hlavně 1150 ha luk pro sklizeň senáže a sena a k tomu 300 ha pastvin. I ty jsou v péči Rostlinky. Od severu k jihu i od východu na západ zaujímá její rajón zhruba 9 km.

Bráníme se hlavně erozi

Půdy jsou v Bemagru spíše lehčí, mírně kyselé a nepřilíhly hluboké. Velká kamenitost je faktorem, který zásadně ovlivňuje agrotechniku a používané pěstební postupy. Využívají se dva speciální stroje na sběr kamenů z polí, pokud je však potřeba připravit čerstvě osetou plochu pro následnou sklizeň píce, přichází na řadu ruční sběr. Takto se každoročně posbírají kameny z přibližně 60 ha. Naštěstí máme dobrou spolupráci s místními mysliveckými sdruženími, která formou brigád kompenzují ztráty způsobené zvěří.

Péči o půdu, jakožto naše nejcennější bohatství, považujeme za samozřejmou a nutnou součást hospodaření. Svažitost pozemků a poměrně velký roční úhrn srážek, které čím dál častěji navíc přicházejí formou přívalových dešťů, vyžadují především ochranu před vodní erozí. Kromě povinného dodržování opatření týkajících se erozně ohrožených ploch provádíme ještě na vhodných místech výsadby mezi

jako překážek v odtoku, velká pole rozdělujeme na dva i tři díly s odlišnými plodinami a používáme meziplodiny tak, aby minimum pozemků zůstalo přes zimu holých. Jde o vlastně jen o ty pozdě sklizeňné, na kterých už by meziplodina vzhledem k termínu stejně nevyrostla.

I přes veškerou snahu se však někdy nepodaří erozi zabránit, jako například letos na konci května, kdy Malonty postihlo silné krupobití. Během čtvrt hodiny napadlo 20 cm krup, některé až 5 cm v průměru. Na několika polích s ozimy bylo rázem po úrodě, ale nejhorší situace byla na těch, kde se později seté jařiny, jako například pohanka či svazanka na semeno, ještě nestihly zapojit. Obrovská energie dopadajících krup rozbila povrchovou půdní strukturu a voda z tajícího ledu a následného deště stékala po povrchu, kde místy vyhloubila erozní rýhy až 40 cm hluboké. Tato zkušenost nás jen utvrdila v tom, že v opatřeních je třeba pokračovat a případně hledat další možnosti ochrany půdy, které dosud zůstávaly nepovšimnuty. Zaměřit se chceme zejména na co nejefektivnější používání meziplodin, rozdělování dalších bloků a snižování negativního vlivu mechanizace na půdu. ➤

Příprava roháčku je náročná na lidské síly, ale vyplatí se. O roháčku na jiném místě.

➤ Osevní postup je páteří ekologické „rostlinky“

Osevní postup je osmi- až devítihonný a začíná vždy tříletou jetelotrávou, takže její podíl činí přes 30%. Další sled není pevně daný, a není to ani naším cílem. Po jeteli následuje ozimá pšenice nebo špalda a pak se střídají ozimé a jarní plodiny. Největší zastoupení má tritikale, žito, oves, jarní ječmen, pohanka, případně některé z jarních pluchatých pšenic, jako dvouzrnka a jednozrnka. V menší míře pak na polích rostou luskoobilní směsky, lupina a mezplodiny na semeno. Zkoušeli jsme hořčici, svazenku a letos i Ničku. Množství jednotlivých ploch a jejich variabilita nás vede k tomu, že základní kostru osevního postupu každoročně přizpůsobujeme aktuální situaci, hlavně stavu jednotlivých polí z hlediska zaplevelení a celkové potřebě krmiv. Tržní plodiny jsou z tohoto pohledu spíše v pozadí, i když jejich význam může do budoucna narůstat.

V souvislosti s plodinami nemohu opomenout důležitou odnož Rostlinky, a tou je tzv. Malá rostlinka, o které se již psalo v minulém čísle a která se zabývá pěstováním okopanin a zeleniny, včetně polní. Jednohektarový pozemek v blízkosti obce Meziříčí je stálou zeleninovou „zahradou“ a další plodiny jsou zařazovány na vhodné okolní pozemky v rámci běžného polního osevního postupu.

Ke hnojení používáme vlastní organická hnojiva: hnůj, kejdu a kompost. Ke kompostování využíváme hlavně přebytečnou trávu z úklidu luk, odpadní senáž a část hnoje. Letos jsme si pořídili nový výkonnější překopávač, od kterého si slibujeme i zvýšení kvality výsledného kompostu. Cílem je, aby se hnůj či kompost dostaly na každý pozemek dvakrát za osevní postup v dávce 25 t. Kejdu používáme převážně ke hnojení travních porostů, základnímu předseťovému hnojení orné půdy a k jarnímu přihnojování obilnin. Nakupuje se pouze dolomitický vápenec, který každoročně aplikujeme na cca 150 ha ploch. Dalšími přísadami jsou bentonit do kompostů a horninová moučka do kejdy.

Citlivá regulace šůdců a plevelů

Choroby, škůdce a plevely se snažíme držet v přiměřených mezích vhodným střídáním plodin, mechanickou regulací

Žně – chlupatá práce plná prachu a potu, ale i romantické chvíle...

a podporou přirozené půdní úrodnosti a zdraví rostlin. Choroby a škůdci, snad kromě mandelinky, nejsou pro nás velkým problémem, ale některé plevely nás dokážou potrápit.

V poslední době je to hlavně šťovík a na některých pozemcích pýr, z jednoletých pak třeba heřmánkovec. Zejména šťovík úspěšně odolává pokusům o mechanickou regulaci a dokáže se prosadit prakticky v jakékoli plodině. V rámci možností tedy přistupujeme i k ručnímu vypichování.

Většinu ploch v Bemagru však zaujímají louky a pastviny a i ty vyžadují péči, abychom mohli připravit dostatek kvalitní senáže a sena. Kromě již zmiňované kejdy, jednou až dvakrát ročně v dávce 10–15 t, používáme ke hnojení i kompost a pro-

dukční plochy pravidelně vápníme. Provádí se i přísevy prořídilých porostů, na něž si půjčujeme speciální secí stroj od sousedního ekologického zemědělce. Ve spolupráci s neziskovou organizací Juniperia pracujeme již od roku 2011 na projektu pokusné louky, kde jsou sledovány různé kombinace termínu seče a způsobu hnojení. Dílčí výsledky se ukazují již nyní, nicméně časem by snad pokusná louka mohla dát některé odpovědi na otázky vlivu jednotlivých opatření na výnos i skladbu porostů. Zkoumání těchto závislostí je časově i finančně poměrně náročné a nyní sami hledáme způsob, jak vložené úsilí co nejlépe zhodnotit.

Od orné půdy jsme se přesunuli k loukám a od těch už jen krůček do okolní, zemědělsky nevyužívané krajiny. Na její ochraně se podílíme hlavně ručním vysekáváním lokalit s výskytem orchidejí a jiných vzácných rostlin, budováním tůňek a zadržováním vody v krajíně i výsadbou rozptýlené zeleně. Cílem je vytvořit pestrou harmonickou krajinu schopnou odolávat všemožným výkyvům a poskytující dobrou domov lidem i všem ostatním bytostem.

Hana Kýbusová
FOTO – archiv Bemagru

